

تاریخ دریافت مقاله: ۸۷/۱۲/۲۱
تاریخ پذیرش نهایی: ۸۸/۳/۲۰

عبدالرسول چمانی^۱

حقیقت و هنر: گادامر و تجربه اثر هنری^۱

چکیده

پرسش حقیقت در هنر از جمله موضوعات بحث‌برانگیزی است که از دیرباز در تاریخ زیبایی‌شناسی مطرح بوده و به شکلی ضمنی پرسش‌هایی دیگر را مفروض قرار می‌دهد یعنی ماهیت حقیقت و فهم آدمی را. گادامر از جمله فلاسفه معاصر است که توجهی خاص به این موضوع کرده و در مسیر فلسفی خود به نقد زیبایی‌شناسی کانت می‌پردازد. او آگاهی زیبایی‌شناختی را انتزاعی می‌داند که اثر هنری را از بستر خود، یعنی تاریخ و تجربه آدمی جدا می‌کند. انتزاع ملازم با تجربه زیبایی‌شناختی به‌طور تصنعی حقیقت را در گستره دانش مفهومی علوم تجربی محدود نموده و منکر حقیقت غیرمفهومی علوم انسانی و هنر می‌شود. گادامر انگاره حقیقت در مفهوم نامستوری را با مقوله فهم پیوند زده، فهم و حقیقت را دارای منشی تاریخی و هرمنوتیک می‌داند. در نگاه او اثر هنری با ما سخن می‌گوید و از خلال چالشی همیشگی با آدمی و زندگی او، واقعه حقیقت اتفاق می‌افتد. در این نوشتار سعی شده ضمن تحلیل برخی مفاهیم زیبایی‌شناختی گادامر، بر تبیین هستی‌شناختی تجربه اثر هنری، که همانا تبیین نسبت میان حقیقت و هنر است، تأکید شود. خواهیم دید که در مواجهه با اثر هنری نمی‌توان ناظر محض بود؛ اثر هنری با دگرگونی واقعیت، حقیقت آن را برملا می‌کند.

واژه‌های کلیدی: گادامر، نقد زیبایی‌شناسی، زیبایی‌شناسی هرمنوتیک، حقیقت و هنر، تجربه اثر هنری

۱. دانشجوی دکتری پژوهش هنر، پردیس هنرهای زیبا، دانشگاه تهران، استان تهران، شهر تهران
Email: chamani.rasoul@gmail.com